

Türkiye’de Son Beş Yılda Kadına Yönelik Şiddet: COVID-19 Pandemisinin Etkisi*

Violence Against Women in the Last Five Years in Turkey: Effect of the COVID-19 Pandemic on Violence

Leylicem SEÇGİN^[1] Turhan ARSLAN^[2] Kevser TARI SELÇUK^[3]

Başvuru Tarihi:18 Aralık 2021

ÖZ

Kabul Tarihi:20 Ocak 2022

Bu çalışmada Türkiye’de son beş yılda kadına yönelik fiziksel, cinsel, ekonomik, duygusal/psikolojik şiddetin boyutlarının ve Covid-19 pandemisinin etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu sistematik derleme kapsamında Türk Medline, ULAKBİM, Google Akademik, PUBMED veri tabanları ve Yükseköğretim Kurumu (YÖK) tez tarama motorunda Türkçe ve İngilizce anahtar sözcükler kullanılarak yapılan taramada 649 makaleye, 47 teze ve ilgili kamu, sivil toplum kuruluşlarının web sayfalarında yayımlanan 46 rapora ulaşılmış, ulaşılan 742 çalışmadan 2016-2021 yılları arasında Türkiye’de kadınlarla yürütülen, İngilizce veya Türkçe tam metni yayımlanan, toplum tabanlı 43 çalışma (26 makale, 10 tez, 7 rapor) iki araştırmacı tarafından incelenmiştir. 2016-2021 yıllarında yayımlanan çalışmalarda bir veya birden fazla şiddet türüne maruz kalan kadın oranı %14.1-43.0’dır. 2016 yılına göre sonraki yıllarda bir veya birden fazla şiddet türüne maruz kalan kadın oranında düşüş olduğu, 2016 yılına göre 2020 yılında fiziksel şiddet sıklığında düşüşün, cinsel, ekonomik ve duygusal/psikolojik şiddet sıklıklarında artışın olduğu, pandemi sürecinde pandemi öncesine göre tüm şiddet türlerinin görülme sıklığında artış olduğu gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: *şiddet, kadına yönelik şiddet, aile içi şiddet, pandemi*

Received Date:18 December 2021

ABSTRACT

Accepted Date:20 January 2022

This study was aimed at investigating the dimensions of physical, sexual, economic, emotional/psychological violence against women in the last five years in Turkey and the impact of the Covid-19 pandemic on such violence. Within the scope of this systematic review Turkish Medline, ULAKBİM, Google Scholar and PUBMED databases, and the thesis search engine of the Council of Higher Education were screened using Turkish and English keywords, and 742 studies (649 articles, 47 theses and 46 reports published on the web pages of the related public and non-governmental organizations) were accessed. Of the 742 studies, 43 community-based studies (26 articles, 10 dissertations, 7 reports) which were conducted with women in Turkey, and whose full texts were published in English or Turkish between 2016 and 2021 were reviewed by the two researchers. In studies published between 2016 and 2021, the rate of women exposed to one or more types of violence ranged between 14.1% and 43.0%. A decrease was observed in the rate of women exposed to one or more types of violence in the years after 2016. However, while there was a decrease in the frequency of physical violence, there was an increase in the frequency of sexual, economic and emotional/psychological violence in 2020 compared to 2016. The prevalence of all types of violence perpetrated during the pandemic was higher than was that perpetrated before the pandemic.

Keywords: *violence, violence against women, domestic violence, pandemic*

Atıf Cite Seçgin, L., Arslan, T., & Tari Selçuk, K. (2022). Türkiye’de son beş yılda kadına yönelik şiddet: Covid-19 pandemisinin etkisi. *Humanistic Perspective*, 4 (1), 28-43. <https://doi.org/10.47793/hp.1025470>

* Bu çalışma 4-5 Kasım 2021 tarihinde Bandırma’da düzenlenen Trakya Üniversiteler Birliği V.Lisansüstü Öğrenci Kongresi’nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur

[1] Yüksek Lisans Öğrencisi | Bandırma Onyediy Eylül Üniversitesi | Balıkesir | Türkiye | ORCID: 0000-0002-4289-4757

[2] Yüksek Lisans Öğrencisi | Bandırma Onyediy Eylül Üniversitesi | Balıkesir | Türkiye | ORCID: 0000-0001-7377-5323

[3] Doç. Dr. | Bandırma Onyediy Eylül Üniversitesi | Sağlık Bilimleri Fakültesi | Balıkesir | Türkiye | ORCID: 0000-0003-1766-4914 | kselcuk@bandirma.edu.tr

GİRİŞ

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) 2002 yılında yayınlamış olduğu Şiddet ve Sağlık Raporunda şiddeti “kendisine, bir başka kişiye, herhangi bir gruba ya da topluma karşı gücün, gerçek ve tehdit yoluyla fiziksel ya da psikolojik zarara, gelişme engeline ya da ölüme sebebiyet vermesine yol açacak şekilde kasıtlı bir biçimde kullanılması” olarak tanımlamıştır (Dünya Sağlık Örgütü [WHO], 2002). Bireysel, ailesel, toplumsal veya çevresel pek çok nedenle ortaya çıkabilen şiddetin asıl kaynağını ataerkil toplum yapısından doğan kadın ve erkek arasındaki güç eşitsizliği oluşturmaktadır (Başar ve Demirci, 2015; Belen, 2019; Tekin, 2011) ve DSÖ tarafından kadınların şiddete en çok maruz kalan taraf olduğu belirtilmektedir (WHO, 2002).

Kadınlarda fiziksel engelliliğe, ağır yaralanmalara, kalp hastalıkları gibi fiziksel sağlık sorunlarına, travma sonrası stres bozukluğu, anksiyete, depresyon, uyku problemleri, öğrenilmiş çaresizlik, ümitsizlik gibi psikolojik sorunlara neden olabilen ve intihar, ölüm, kendini koruma güdüsüyle işlenen cinayetler gibi sonuçlar doğurabilen şiddet (Gökkaya, 2009; Karayel, 2019), küresel çapta ele alınması gereken önemli bir sorundur (Tatlıhoğlu, 2014). Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı(UNDP) 2020 yılında partneri tarafından fiziksel ve/veya cinsel şiddet gören 15 ve üzeri yaş grubu kadın oranının Avrupa ve Merkez Asya’da yaklaşık %28, Güney Asya ve Sahra Altı Afrika’da %31, Bangladeş’te %52, Bolivya’da %59, Afganistan’da %51, Türkiye’de ise %38 olduğu bildirilmektedir (Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı [UNDP], 2020). Türkiye’de Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü (HÜNEE) tarafından ulusal düzeyde gerçekleştirilen araştırmalarda fiziksel, cinsel ve duygusal şiddete uğrayan kadın oranının 2008 yılında sırasıyla %39.3, %15.3, %44.0 ve 2014 yılında ise %35.5, %12.0 ve %43.9 olduğu belirtilmektedir (HÜNEE, 2015; HÜNEE, 2009). Türkiye’de bölgesel düzeyde yürütülen çalışmalarda ise şiddete maruz kalan kadın sıklığının %67.7 ile %85.4 arasında değiştiği rapor edilmektedir (Gencer et al., 2019; Gümüş et al., 2020; Kahya, 2018).

Çin’in Wuhan kentinde 2019 yılı Aralık ayında ortaya çıkan, SARS-CoV-2 virüsünün neden olduğu Koronavirüs Hastalığı (Covid-19) kısa zamanda hemen hemen tüm dünyayı etkisi altına almış ve DSÖ tarafından pandemi olarak ilan edilmiştir (WHO, 2019). Türkiye’de ilk vakamın görüldüğü 11 Mart 2020 tarihinden itibaren (Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı, 2020) salgının kontrol altına alınabilmesi için maske takma zorunluluğu getirilmiş, tam kapanma/sokağa çıkma kısıtlamaları, izolasyon ve karantina tedbirleri uygulanmış ve bu süreçte bireyler aileleriyle daha kısıtlı bir alanda daha çok vakit geçirmeye başlamıştır (Ergönen et al., 2020). Bu durum şiddet mağduru ya da şiddete uğrama riski yüksek olan kadınlar gibi dezavantajlı konumda olan bireyler için olası failerle aynı ortamda uzun süre kalma ve yardım merkezlerine ulaşımında yaşanan kısıtlılık nedeniyle şiddet riskini ortaya çıkarmıştır (Akgül ve Uğurlu, 2021; Altın, 2020; Ergönen et al., 2020). Öte yandan ev içinde yeniden üretilen güç

ilişkinin iş yaşamından ev yaşamına kayması, ekonomik kayıplar, sosyal sermaye kaybı da bu dönemde kadınların şiddetle karşılaşma risklerini artırmıştır (Bulgurcuoğlu ve Küçükarslan, 2021). Nitekim alanyazında da pandemi döneminde kadına yönelik şiddet eğiliminde artış olduğu belirtilmiştir (Adibelli et al., 2021; Barış ve Taylan, 2020; Güler ve Benli, 2020; Kourti et al., 2021).

Gerek ulusal gerekse de uluslararası düzeyde yapılan çalışmalar incelendiğinde; Covid-19 pandemisi sürecinde kadına yönelik şiddet eğilimindeki değişimi inceleyen sınırlı sayıda çalışmaya rastlanmıştır (Adibelli et al., 2021; Akalın ve Ayhan, 2021; Akdağ et al., 2021; Güler ve Benli, 2020; Eroğlu ve Gençay, 2020). Son yıllarda kadına yönelik şiddete ilişkin mevcut durumun ortaya konması ve salgınla mücadele sürecinin kadına yönelik şiddete etkisinin incelenmesi alanyazına katkı sağlayacağı gibi ikincil bir sorun olarak karşımıza çıkan şiddetin önlenmesine yönelik planlanacak girişimlere de ışık tutacaktır. Bu çalışmada Türkiye’de son beş yılda kadına yönelik fiziksel, cinsel, ekonomik, duygusal/psikolojik şiddetin boyutlarının ve Covid-19 pandemisinin etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır.

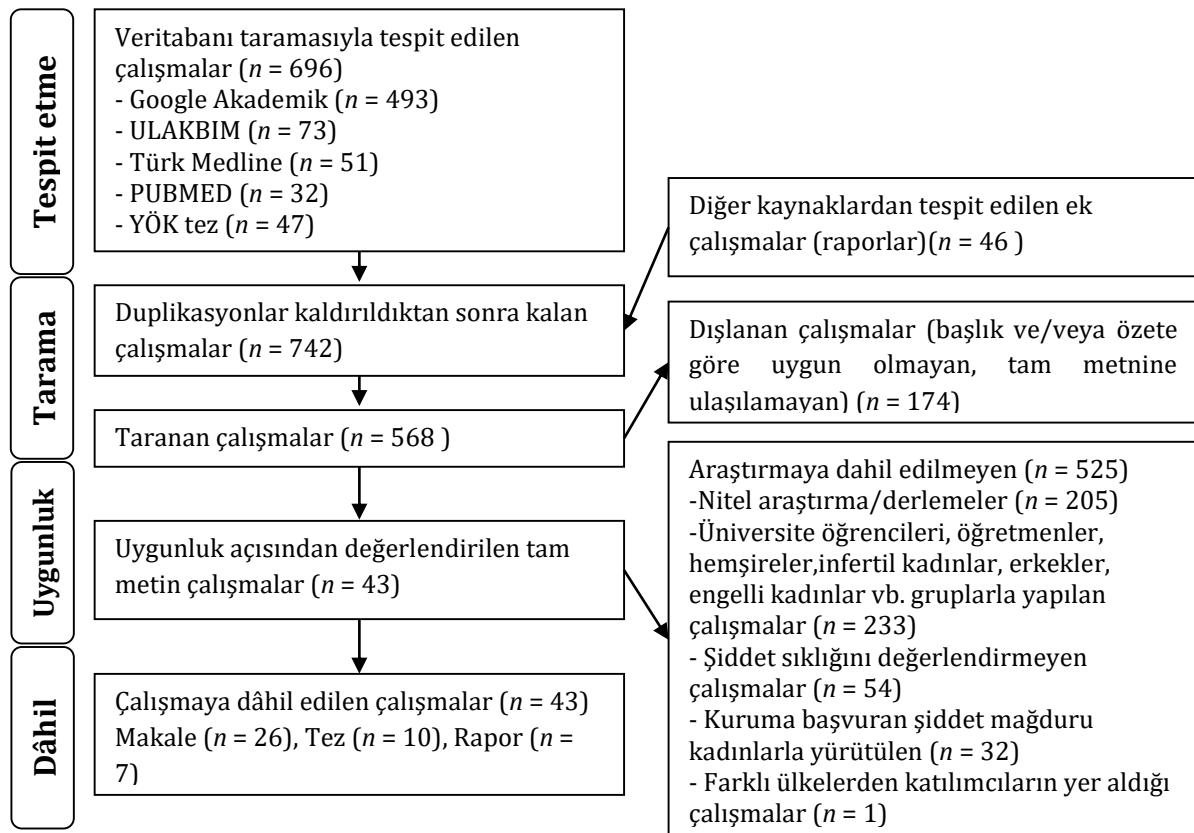
YÖNTEM

Bu sistematik derleme çalışmasında 10 Nisan – 15 Ekim 2021 tarihleri arasında Türk Medline, ULAKBİM, Google Akademik, PUBMED veri tabanları ve Yükseköğretim Kurumu (YÖK) tez tarama motorunda Türkçe “şiddet” ya da “Kadına yönelik şiddet” ya da “aile içi şiddet” ya da “partner şiddeti” ya da “şiddet eğilimi” ve “Türkiye” ya da “Türkçe” ve “salgın” ya da “pandemi” ya da “Covid-19 pandemisi”, İngilizce “violence” or “violence against women” or “domestic violence” or “partner violence” or “intimate partner violence” or “violence tendency” and “Turkey” or “Turkish” and “Epidemic” or “Pandemic” or “COVID-19 pandemic” anahtar sözcükleri kullanılarak tarama yapılmıştır. Tarama sonucunda 2016 – 2021 yılları arasında Türk Medline ($n = 51$), ULAKBİM ($n = 73$), Google Akademik ($n = 493$), PUBMED ($n = 32$) veri tabanlarından 649 makaleye ve YÖK tez tarama motorundan 47 teze ulaşılmıştır.

Ayrıca çalışma kapsamında Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı, İnsan Hakları ve Mazlumlar İçin Dayanışma Derneği (MAZLUMDER), Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu, Kadın Hareketi Derneği, Kadın ve Demokrasi Derneği (KADEM), Uçan Süpürge Kadın İletişim ve Araştırma Derneği, Kadınlara Hukuki Destek Merkez Derneği (KAHDEM), Kadın Adayları Destekleme Derneği, Kadının İnsan Hakları Yeni Çözümler Derneği, Ayrımcılığa Karşı Kadın Derneği (AKDER), Kadın Dayanışma Vakfı, Engelli Kadın Derneği, Adana Kadın Da(ya)nışma Merkezi ve Sığınma Evi Derneği(AKDAM), Kadın Dayanışma Merkezi ve Sığınma Evi Kurma Derneği, KAMER Vakfı, Ev Kadınları Kültür ve Dayanışma Derneği (EVKAD), Mor Salkım Kadın Dayanışma Derneği, Şiddeti Önleme ve Rehabilitasyon Derneği-İMDAT, Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu, Ev İşçileri Dayanışma Sendikası, Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği, Kadın

Has Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Araştırma Merkezi, TED Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet Çalışmaları Merkezi, Ankara Büyükşehir Belediyesi ve Sosyo Politik Saha Araştırmaları Merkezi resmi internet siteleri incelenerek 2016-2021 yılları arasında yayımlanan 46 rapora erişilmiştir.

Ulaşılan 742 çalışma içerisinde başlık ve/veya özete göre uygun olmayan ($n = 173$), tam metnine ulaşamayan çalışmalar ($n = 1$), nitel araştırma/derlemeler ($n = 205$), üniversite öğrencileri, öğretmenler, hemşireler, sağlık çalışanları, hakimler, gebeler, infertil kadınlar, erkekler, psikiyatri hastaları, engelli kadınlar vb. gruplarla yapılan çalışmalar ($n = 233$), şiddet sıklığını değerlendirmeyen çalışmalar ($n = 54$), kuruma başvuran şiddet mağduru kadınlarla yürütülen ($n = 32$) ve farklı ülkelerden katılımcıların yer aldığı çalışmalar ($n = 1$) dışlanarak 2016-2021 yılları arasında Türkiye’de kadınlarla yürütülen, İngilizce veya Türkçe tam metni yayımlanan, toplum tabanlı 43 çalışma (26 makale, 10 tez, 7 rapor) sistematik derleme kapsamında iki araştırmacı tarafından incelenmiştir (Şekil 1). Çalışmada Türkiye’de COVID-19 vakasının ilk kez görüldüğü 11 Mart 2020 tarihi dikkate alınarak çalışmalar veri toplama tarihlerine göre gruplandırılmıştır. Sistematik derlemeye dahil edilen çalışmaların bulguları yüzdelerle tanımlayıcı boyutuyla sunulmuştur. Şekil 1’de PRISMA 2009 akış diyagramı kullanılarak çalışma seçimi gösterilmiştir (Moher et al., 2009).

(Moher et al., 2009)

Şekil 1. PRISMA 2009 Akış Diyagramı

BULGULAR

Bu sistematik derlemede 2016-2021 yılları arasında yayımlanan 26 makale, 10 Tez ve 7 rapor olmak üzere toplam 43 çalışma incelenmiştir. Bu çalışmaların 37 tanesinin verileri salgından önce, 6 tanesinin verileri salgın sürecinde toplanmıştır.

2016 - 2021 yıllarında yayımlanan çalışmalarda herhangi bir veya birden fazla şiddete maruz kalan kadın oranı %14.1-43.0 arasındadır. Pandemi öncesinde verileri toplanarak 2016 - 2020 tarihleri arasında yayımlanan çalışmalarda en düşük ve en yüksek fiziksel, cinsel, ekonomik, duygusal/psikolojik şiddet sıklıkları sırasıyla 2016 yılı için %22.0 - 79.0, %6.3 - 22.0, %6.3 - 39.0, %8.3 - 79.0, 2017 yılı için %30.4 - 50.0, %6.3 - 18.0, %10.7 - 45.0, %50.0 - 85.0, 2018 yılı için %10.1 - 44.8, %7.4 - 31.6, %4.3 - 25.2, %32.0 - 83.2, 2019 yılı için %9.8 - 88.2, %0.0 - 24.3, %6.5 - 47.8, %3.9 - 100.0, 2020 yılı için %13.4 - 44.5, %8.2 - 37.7, %13.0 - 37.7, %33.6 - 52.7'dir. Pandemi öncesinde verileri toplanarak 2016 - 2021 tarihleri arasında yayımlanan çalışmalarda en düşük ve en yüksek fiziksel, cinsel, ekonomik ve duygusal/psikolojik şiddet sıklıkları sırasıyla %13.4 - 74.1, %6.8 - 37.7, %13.0 - 37.7, %33.6 - 59.2'dir. Pandemi sürecinde verileri toplanarak 2020-2021 tarihlerinde yayımlanan çalışmalarda ise en düşük ve en yüksek fiziksel, cinsel, ekonomik ve duygusal/psikolojik şiddet sıklıkları sırasıyla %3.0 - 83.2, %0.3 - 81.8, %5.0 - 91.1, %23.1 - 96.0'dır (Tablo 1)

Tablo 1

Sistematik derlemeye dâhil edilen çalışmaların bulguları

Sistematik derlemeye dâhil edilen çalışmalar	Bir veya birden fazla şiddet (%)	Fiziksel Şiddet (%)	Cinsel Şiddet (%)	Ekonomik şiddet (%)	Duygusal /Psikolojik Şiddet (%)
(Özpinar, Horasan, Baydur, & Canbay, 2016)		25.0	14.9	25.1	40.2
(Büyükyılmaz & Demir, 2016)*		22.0-25.0	16.0-15.0	-	-
(Alan, Dereli Yılmaz, Filiz, & Arioç. 2016)		23.9	13.5	13.5	31.7
(Köşgeroğlu, Ünsal, Türe, Çulha, & Öz, 2016)	43.0	-	-	-	-
(Adana Kadın Dayanışma Merkezi ve Sığınma Evi Derneği (AKDAM), 2016)		79.0	6.25	6.25	8.34
(Kadın Dayanışma Vakfı, 2016)		55.0	22.0	39.0	79.0
(Akalin & Arıkan, 2017)		32.8	6.5	10.7	50.0
(Sen & Bolsoy, 2017)		30.4	6.2	19.3	62.1
(Bedir. et al., 2017)	28.1	-	-	-	-
(Kadın Dayanışma Vakfı, 2017)		50.0	18.0	45.0	85.0
(Başar & Demirci, 2018)		44.8	13.4	18.5	67.7
(Almiş. Kütük. Gümüştaş, & Çelik, 2018)		34.5	-	-	-
(Güçlü & Can, 2018)		27.2	12.0	25.2	50.5
(Kahya, 2018)		14.6	31.6		83.3

(Tanrıverdi, Çapık, & Gürsoy, 2018)		16.0	17.0	18.0	32.0
(Mete, Pehlivan, Bektaş, Tekin, & Çakmak, 2018)	22.3	-	-	-	-
(Mor Salkım Kadın Dayanışma Derneği, 2018)		10.1	7.3	4.2	-
(Gencer, Ağırman, & Arıca, 2019)		36.2	24.2	40.2	58.2
(Aslan, Bodur, Kızılkaya Beji, Alkan, & Aksoy, 2019)		18.5	16.9	47.8	38.6
(Duran & Eraslan, 2019)		14.2	2.4	6.5	16.2
(Yıldırım, Aşilar, & Avcı, 2019)		31.6	1.4	28.3	100.0
(Tel, Kocataş, Güler, Tel Aydın, & Gündoğdu, 2019)	30.5	-	-	-	-
(Kaya, 2019)	24.0	-	-	-	-
(Akıncı, 2019)		54.3	14.0	27.4	-
(Demir, 2019)		20.5	7.0	30.5	-
(Yıldız, 2019)**		9.8-88.2	1.0-2.0	-	3.9
(Duva, 2019)		32.5	6.9	18.8	-
(Alpsalaz, 2019)		10.5	7.5	12.6	-
(Sünbül, 2019)		28.8	0.0	22.0	33.5
(İzgi, 2020)	14.1	-	-	-	-
(Alan Dikmen & Gönenç, 2020)		23.0	21.1	13.0	33.6
(Alan Dikmen & Cankaya, 2020)		-	37.7	-	-
(Ciftci & Acik, 2020)		44.5	14.8	56.4	-
(Gümüş, Şıpkın, & Erdem, 2020)		34.7	14.0	22.7	52.7
		39.1-	16.6-		
(Dildar, 2020)***		38.5	15.6	-	44.8-43.8
		35.4-	12.7-		43.7-40.2
		33.4	10.2		
(Eroğlu & Gençay, 2020)****		S.Ö.:7.0	S.Ö.:4.0	S.Ö.:7.0	S.Ö.:97.0
		S.S.:5.0	S.S.:3.0	S.S.:5.0	S.S.:96.0
(Güler & Benli, 2020)		83.2	81.8	91.1	89.2
(Erdem, 2020)		13.4	8.2	15.2	
(Uskun, Çelik, Ersoy, Sönmez, & Kişioğlu, 2021)		74.1	6.8	24.5	59.2
(Akalin & Ayhan, 2021)		10.1	4.0	11.5	32.2
(Adibelli, Sümen, & Teskereci, 2021)	19.3	-	-	-	-
(Şiddeti Önleme ve Rehabilitasyon Derneği-İMDAT, 2021)		10.6	25.7	-	46.4
(Koç, 2021)		5.7	0.3	5.4	23.1

Not:

* Çalışmada sırasıyla kır ve kente ilişkin bulgular sunulmuştur.

** Çalışmada sırasıyla fiziksel şiddet türlerinden yaralanma ve dövme, cinsel şiddet türlerinden evlilik içi cinsel taciz ve tecavüze ilişkin bulgular sunulmuştur.

*** Çalışmada sırasıyla çalışan ve çalışmayan kadınlara ilişkin 2008 ve 2014 yılına ait bulgular sunulmuştur.

**** Tabloda sırasıyla eşi/partneri olan kadınlara ait bulgular sunulmuş olup S.Ö. :Salgından öncesine, S.S. :salgından sonraya ait verileri kapsamaktadır.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada Türkiye’de son beş yılda kadına yönelik fiziksel, cinsel, ekonomik, duygusal/psikolojik şiddetin boyutlarının ve Covid-19 pandemisinin etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda sistematik derleme kapsamında dahil edilme kriterlerine uygun olarak 2016 – 2021 yılları arasından yapılmış 43 çalışma incelenmiştir. İncelenen

çalışmalarda bir veya birden fazla şiddet türüne maruz kalan kadın oranının yaklaşık %14 – %43 arasında değiştiği belirlenmiştir. Najafova (2020) tarafından yürütülen, 28 çalışmanın incelendiği bir sistematik derleme çalışmasında Türkiye’de 2000 – 2015 yılları arasında bir veya birden fazla şiddet türüne maruz kalan kadın oranının yaklaşık %28 ile %89 arasında değişiklik gösterdiği bildirilmiştir (Najafova, 2020). Bu bulgudan yola çıkarak 2016 yılı ve sonrasında 2000 – 2015 yıllarına göre kadınlarda bir veya birden fazla şiddet türüne maruziyet oranının düşük olduğu görülmüştür. Ek olarak bu sistematik derleme çalışmasına dâhil edilen çalışmalarda metodolojik farklılıkların olduğu ve sonuçların dikkatle yorumlanması gerektiği göz önüne alınarak 2016 yılına göre sonraki yıllarda bir veya birden fazla şiddet türüne maruz kalan kadın oranında da düşüş olduğu söylenebilir. Bu düşüş Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı’ndan (2016 – 2020) ayrı olarak “Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı”nın (2018 – 2023) uygulamaya konmasıyla birlikte eylem planı kapsamında belirlenen “kadınların okuryazarlık oranının artırılması ve ekonomik ve sosyal hayata katılımının sağlanması”, “kadınların ve kız çocukların eğitimlerini tamamlama oranlarının yükseltilmesi” gibi stratejilere yönelik yürütülen çalışmalardan kaynaklanabilir (Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, 2021). Ayrıca bu düşüşte 17 Mart 2016 yılında yürürlüğe giren Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri Hakkında Yönetmelik doğrultusunda kadına yönelik şiddetle mücadelede önemli bir kurum olan, 2012 yılında pilot olarak başlatılan Şiddet Önleme ve İzleme Merkezlerinin (ŞÖNİM) yaygınlaştırılması da etkili olmuş olabilir (Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, 2021; Yavuz ve Çakıcı, 2021).

Hindistan’da 2003 – 2020 yılları arasında yayımlanan çalışmaların incelendiği sistematik derlemede kadınlarda bir veya birden fazla şiddet görme sıklığının yaklaşık %15 – %59 arasında değişiklik gösterdiği bildirilmiştir (Jungari et al., 2020). Malezya’da 2005 – 2020 yılları arasında yayınlanan çalışmaların incelendiği araştırmada bu oran yaklaşık %5 ile %36 arasında rapor edilmiştir (Shahar et al., 2020). Alhalal ve arkadaşları (2021) tarafından Suudi Arabistan’da 2002 – 2018 yılları arası yapılan çalışmaların incelendiği bir başka sistematik derlemede ise bir veya birden fazla şiddet türüne maruz kalan kadın oranının yaklaşık %34 ile %58 arasında olduğu belirtilmiştir. Bulgulara bakıldığında bu çalışmada herhangi bir veya birden fazla şiddet türüne maruz kalan kadın oranının Malezya’ya göre yüksek, Suudi Arabistan ve Hindistan’da yürütülen çalışmalara göre düşük olduğu söylenebilir. Dikkatle yorumlanması gereken bu sonuç şiddetin sorgulanış biçimindeki farklılık gibi araştırmalara ait metodolojik farklılıklardan kaynaklanabileceği gibi, araştırmaların yürütüldüğü ülkelerde toplumsal cinsiyete ilişkin normların, kadına yönelik şiddete ilişkin uygulanan sosyal politikaların farklılığından kaynaklanıyor olabilir.

Bu çalışmada 2016 yılına göre 2020 yılında fiziksel şiddet sıklığında düşüşün, cinsel, ekonomik ve duygusal/psikolojik şiddet sıklıklarında ise artışın olduğu gözlenmiştir. Sistematik derleme kapsamında incelenen araştırmaların yöntemlerine ilişkin farklılıklardan da kaynaklanabileceği düşünülen bu bulgu 2016 yılı ve sonrasında Türkiye’de kadına yönelik şiddetin önlenmesine yönelik yapılan girişimlerin en çok fiziksel şiddet üzerinde etkili olduğunu düşündürmektedir. Buna karşın kadınlarda 2016 yılına göre 2020 yılında cinsel, ekonomik, duygusal/psikolojik şiddete maruziyet oranındaki artışın ise şiddet failleri açısından bu şiddet türlerinin sosyal sorun olarak kabul edilmemesinden, özellikle evli kadınların bu şiddet türlerini fiziksel şiddete göre daha fazla kabullenmiş olmasından ya da bu şiddet türlerinden korunmaya yönelik kurum başvurularının fiziksel şiddete göre az olmasından kaynaklanabilir.

Bu çalışmada pandemi öncesinde yürütülerek 2016 – 2021 tarihleri arasında yayımlanan çalışmalarda en düşük ve en yüksek fiziksel, cinsel, ekonomik ve duygusal/psikolojik şiddet sıklıklarının sırasıyla yaklaşık %13 – 74, %7 – 38, %13 – 38, %34 – 59, pandemi sürecinde verileri toplanarak 2020 – 2021 tarihlerinde yayımlanan çalışmalarda ise en düşük ve en yüksek fiziksel, cinsel, ekonomik ve duygusal/psikolojik şiddet sıklıklarının sırasıyla yaklaşık %3 – 83, %0.3 – 82, %5 – 91, %23 – 96 olduğu ve pandemi sürecinde pandemi öncesine göre kadınlarda tüm şiddet türlerinin görülme sıklığında artış yaşandığı belirlenmiştir. Pandemi öncesine göre pandemi döneminde kadına yönelik şiddet eğilimindeki değişimi inceleyen sınırlı sayıda çalışma bulunmaktadır (Adibelli et al., 2021; Barış ve Taylan, 2020; Eroğlu ve Gençay, 2020; Güler ve Benli, 2020; Kourtiet et al., 2021). Eroğlu ve Gençay (2020) tarafından yapılan çalışmada salgın öncesi ve salgın döneminde şiddet türlerine ilişkin maruziyet değerlendirilmiş ve tüm şiddet türleri açısından maruziyet oranında önemli belirgin bir değişim olmadığı bildirilmiştir. Öte yandan Güler ve Benli (2020) tarafından yürütülen çalışmada salgın öncesinde yaklaşık %83 olan fiziksel şiddet sıklığının salgın döneminde %95’e, cinsel şiddet sıklığının %82’den %96’ya, ekonomik şiddet sıklığının %91’den %98’e ve duygusal/psikolojik şiddet sıklığının ise %89’dan %98’e ulaştığı bildirilmiştir. Barış et al. (2020), Güler et al. (2020) ve Adibelli et al. (2021) tarafından Türkiye’de, Kourti et al. tarafından (2021) Kuzey Amerika, Avrupa, Asya-Pasifik Bölgesi, Afrika gibi dünyanın pekçok bölgesine ilişkin verilerin değerlendirildiği çalışmada da benzer şekilde kadına yönelik şiddet eğiliminde artış olduğu belirtilmiştir (Adibelli et al., 2021; Barış ve Taylan, 2020; Güler ve Benli, 2020; Kourti et al., 2021). Kadına yönelik şiddet özellikle kadınlar ve çocuklarda olmak üzere fiziksel, ekonomik, sosyal ve psikolojik anlamda etkiler barındıran bir sorundur (Doğrucan ve Yıldırım, 2020). Alanyazında Covid-19 salgını ile mücadele kapsamında alınan önlemlerin doğrudan ya da dolaylı olarak şiddet mağduru ya da şiddete uğrama riski taşıyan kadınlar özelinde yeni bir tehdit meydana getirdiği ve karantina ve izolasyon sürecinin getirmiş olduğu sosyal ve ekonomik stresörlerin kadına yönelik şiddetin artmasında etkili olduğu

rapor edilmiştir (Usher et al., 2020; Ünal ve Gülseren, 2020). Alanyazındaki çalışmaların bulguları bu çalışmanın bulgularıyla uyumludur.

Bu sistematik derleme çalışmasının bazı kısıtlılıkları bulunmaktadır. Sistematik derlemeye dahil edilen çalışmalarda fiziksel, cinsel, ekonomik ve duygusal/psikolojik şiddetin sorgulanmasındaki farklılıkların dikkate alınmaması çalışmanın en önemli kısıtlılığıdır.

Bu sistematik derleme çalışmasında 2016 yılına göre sonraki yıllarda bir veya birden fazla şiddet türüne maruz kalan kadın oranında düşüş olduğu ve pandemi sürecinde pandemi öncesine göre tüm şiddet türlerinin görülme sıklığında artış yaşandığı saptanmıştır.

Toplumsal cinsiyet eşitsizliği ile mücadele aktif biçimde devam etmeli, kadın-erkek eşitliğinin sağlanmasına ve şiddetin önlenmesine yönelik politikalar etkin olarak uygulamaya konulmalıdır. Mevzuatta şiddet faillerine yönelik caydırıcı yaptırımlar düzenlenmelidir. Şiddet görme riski altında ya da şiddet mağduru kadınlara yönelik sığınma evleri gibi barınma olanakları artırılmalı, bu kadınlara yönelik ücretsiz, çevrimiçi hukuki ve psikolojik danışmanlık hizmetlerinin verilmesi sağlanmalıdır. Bireyleri sosyal veya ekonomik yönden stresörlerle tetikleyen ve şiddeti arttıran salgın gibi olağanüstü durumlara yönelik eylem planlarının oluşturulması ve ivedilikle hayata geçirilmesi sağlanmalıdır. Ek olarak aile içerisindeki çatışmaların çözümüne ve ailelerin psikolojik ve sosyal açıdan desteklenmesine yönelik sektörler arası işbirliği ile girişimler planlanmalıdır.

KAYNAKÇA

- Adana Kadın Da(ya)nışma Merkezi ve Sığınma Evi Derneği. (2016). *Adana Kadın Da(ya)nışma Merkezi ve Sığınmaevi Derneği 2016 yılı faaliyet raporu*. AKDAM. https://siginaksizbirdunya.org/images/files/akdam_2016_faaliyet_raporu.pdf
- Adibelli, D., Sümen, A. ve Teskereci, G. (2021). Domestic violence against women during the Covid-19 pandemic: Turkey sample. *Health Care for Women International*, 42(3), 335-350. <https://doi.10.1080/07399332.2021.1885408>
- Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. (2016). *Kadına yönelik şiddetle mücadele ulusal eylem planı (2016–2020)*. Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. <https://www.aile.gov.tr/uploads/ksgm/uploads/pages/dagitimda-olan-yayinlar/kadina-yonelik-siddetle-mucadele-ulusal-eylem-planı-2016-2020-icin-tiklayiniz.pdf>
- Akalın, A. ve Arıkan, Ç. (2017). 15-49 Yaş grubu kadınlarda aile içi şiddet sıklığı ve şiddetin depresyona etkisi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 6(2), 1-10.
- Akalın, A. ve Ayhan, F. (2021). Intimate partner violence against women in Turkey during the COVID-19 pandemic. *Issues in Mental Health Nursing, Online*, 68-75. <https://doi.10.1080/01612840.2021.1949764>
- Akgül, A. ve Uğurlu, Ö. (2021). Kadına yönelik şiddetin, şiddeti uygulayan ve mekân bağlamında incelenmesi: katledilmiş kadınlar örneği. *Planlama Dergisi*, 31(1), 128-140.
- Akıncı, S. (2019). *Nevşehir'de yaşayan kadınların kadına yönelik şiddet algısı* [Yüksek Lisans Tezi]. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi.
- Alan Dikmen, H. ve Cankaya, S. (2020). Associations between sexual violence and women's sexual attitudes, Sexual Self-Consciousness, and Sexual Self-Efficacy. *Journal of Interpersonal Violence, online(0)*, 11304–11326. <https://doi.10.1177/0886260519897339>
- Alan Dikmen, H. ve Gönenç, İ. M. (2020). The relationship between domestic violence and the attitudes of women towards honor, gender roles, and wife-beating in Turkey. *Archives of Psychiatric Nursing*, 34(5), 421-426. <https://doi.10.1016/j.apnu.2020.07.012>
- Alan, H., Dereli Yılmaz, S., Filiz, E. ve Arioç, A. (2016). Domestic violence awareness and prevention among married women in Central Anatolia. *Journal of Family Violence*, 31(6), 711-719. <https://doi.10.1007/s10896-016-9828-9>
- Alhalal, E., Ta'an, W. ve Alhalal, H. (2021). Intimate partner violence in Saudi Arabia: A systematic review. *Trauma, Violence, Abuse Journal*, 22(3), 512-526. <https://doi.10.1177/1524838019867156>
- Almış, B. H., Kütük, E. K., Gümüştaş, F. ve Çelik, M. (2018). Risk factors for domestic violence in women and predictors of development of mental disorders in these women. *Arch Neuropsychiatry*, 55, 67-72. <https://doi.10.29399/npa.19355>
- Alpsalaz Demirtaş, S. (2019). *18-49 yaş grubu evli kadınların eş şiddetine maruz kalmaları ile aile planlaması tutum ve davranışları arasındaki ilişki* [Yayımlanamış yüksek lisans tezi]. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi.
- Altın, G. (2021). Covid-19 pandemisi bağlamında kadına karşı şiddete ilişkin bir değerlendirme. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 32(1), 211-225. <https://doi.org/10.33417/tsh.760243>
- Aslan, E., Bodur, G., Kızılkaya Beji, N., Alkan, N. ve Aksoy, Ö. (2019). Exposure to domestic violence in women living in Istanbul and Aegean regions: A Turkish sample. *Ciência & Saúde Coletiva*, 24(8), 2835-2844. <https://doi.10.1590/1413-81232018248.22952017>
- Barış, İ. ve Taylan, H. H. (2020). Küresel salgın sürecinde Türkiye'de aile içi sorunlar. *Nosyon: Uluslararası Toplum ve Kültür Çalışmaları Dergisi, Gürsoy Akça Özel Sayısı(5)*, 13- 32.

- Başar, F. & Demirci, N. (2015). Toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve şiddet. *KASHED*, 2(1), 41-52.
- Başar, F. ve Demirci, N. (2018). Domestic violence against women in Turkey. *Pakistan Journal of Medical Sciences*, 34(3), 660-665. <https://doi.10.12669/pjms.343.15139>
- Belen, Ö. (2019). *Türkiye'de aile içi şiddet konusunda yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi*. [Yayımlanmış yüksek lisans tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Bedir, N., Ekerbiçer, H. Ç., İnci, M. B., Köse, E., Karatepe, T., Demirbaş, M., ... Ark. (2017). Sakarya'da yaşayan bir grup kadının şiddet algı durumları ve bunu etkileyen faktörler. *Sakarya Tıp Dergisi*, 7(4), 188-196. <https://doi.10.31832/smj.363175>
- Bulgurcuoğlu, S. E. ve G. Kelebek Küçükarslan. (2021). Covid-19 pandemisinde (yeniden) inşa edilen mekânda kadına yönelik ev içi şiddeti anlamak. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 39(1), 71-83. <https://doi.10.17065/huniibf.734590>
- Büyükyılmaz, A. ve Demir, Ç. (2016). Türkiye'de kadına yönelik aile içi şiddetin belirleyicileri: multinomial logit model yaklaşımı. *Ege Akademik Bakış*, 16(3), 443-450. <https://doi.10.21121/eab.201819965>
- Ciftci, S. ve Acik, Y. (2020). Domestic violence and affecting factors among married women aged between 15-49 years. *Medicine Sciene International Medical Journal*, 9(4), 56-65. <https://doi.10.5455/medscience.2020.05.075>
- Demir, D. (2019). *Kadına yönelik şiddet ve toplumsal cinsiyet: Evli kadın ve erkeklerde algı, tutum ve yaşantıların incelenmesi* [Yayımlanmış yüksek lisans tezi]. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.
- Dildar, Y. (2020). Is economic empowerment a protective factor against intimate partner violence? evidence from Turkey. *The European Journal of Development Research*, 1-34. <https://doi.10.1057/s41287-020-00311-x>
- Doğrucan, A. & Yıldırım, Z. (2020). Kadına yönelik aile içi şiddet üzerine bir inceleme. *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(2/2020), 122-138.
- Duran, S. ve Eraslan, S. T. (2019). Violence against women: Affecting factors and coping methods for women. *Journal Of Pakistan Medical Association*, 69(1), 53-57.
- Duva, Y. (2019). *Çanakkale il merkezinde kadına yönelik şiddetin yaygınlığının araştırılması, risk faktörleri ile ruhsal dayanıklılık arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.
- Erdem, Ö. (2020). *Türkiye'de farklı etnisiteye sahip kadınların aile içi şiddet yönünden incelenmesi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Dicle Üniversitesi.
- Eroğlu, D. ve Gençay, H. (Eds.). (2020). *Salgında kadın olmak araştırma raporu*. Kadının İnsan Hakları Yeni Çözümler Derneği. <https://www.stgm.org.tr/sites/default/files/2021-02/salginda-kadin-olmak-uzun-rapor-final.pdf>
- Ergönen Toprak, A., Biçen, E. ve Ersoy, G. (2020). COVID-19 salgınında ev içi şiddet. *The Bulletin of Legal Medicine*, 25 Special Issue, 47-56. <https://doi.org/10.17986/blm.2020.v25i.1408>
- Güler, C. ve Benli, G. (Eds.). (2020). *Şiddet ve Korona dönemi çalışma ilişkileri raporu: Toz bezi değiliz ev işçisiyiz*. Ev İşçileri Dayanışma Sendikası. <https://dspace.ceid.org.tr/xmlui/handle/1/1081>
- Gencer, M. Z., Ağırman, E. ve Arıca, S. (2019). İstanbul ilinde kadına yönelik şiddet sıklığı ve kadınların şiddet algısı. *Ahi Evran Medical Journal*, 3(1), 18-25.
- Gökkaya Bilican, V. (2009). Türkiye'de şiddetin kadın sağlığına etkileri. *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 10(2), 167-179.
- Güçlü, Y. A. ve Can, H. (2018). Ethnic background and alcohol use of the spouse emerge as major risk factors for domestic violence: An observational study from Turkey. *Journal of Pakistan Medical Association*, 68(12), 1782-1786.

- Gümüş, A. B., Şıpkın, S. ve Erdem, Ö. (2020). The prevalence of intimate partner violence against women and women's methods of coping with partner violence. *Journal of Psychiatric Nursing*, 11(2), 79-87. <https://doi.10.14744/phd.2020.58561>
- Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü. (2009). *Türkiye'de kadına yönelik aile içi şiddet 2008*. Hacettepe Üniversitesi. https://fs.hacettepe.edu.tr/hips/dosyalar/Ara%C5%9Ft%C4%B1rmalar%20-%20raporlar/Aile%20i%C3%A7i%20%C5%9Eiddet%20Ara%C5%9Ft%C4%B1rmalar%C4%B1/2008_TKAA-AnaRapor.pdf
- Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü. (2015). *Türkiye'de kadına yönelik aile içi şiddet araştırması*. Hacettepe Üniversitesi. https://fs.hacettepe.edu.tr/hips/dosyalar/Ara%C5%9Ft%C4%B1rmalar%20-%20raporlar/Aile%20i%C3%A7i%20%C5%9Eiddet%20Ara%C5%9Ft%C4%B1rmalar%C4%B1/2014_AiSA_Anarapor.pdf
- İzgi, Ş. (2020). *Aile içi şiddet, çocukluk çağı travmaları, aleksitimi ve bedenselleştirme arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yayımlanmış yüksek lisans tezi]. Işık Üniversitesi
- Jungari, S., Chauhan, B. G., Bomble, P. ve Pardhi, A. (2020). Violence against women in urban slums of India: A review of two decades of research. *Global Public Health*(Online), 1-19. <https://doi.10.1080/17441692.2020.1850835>
- Kadın Dayanışma Vakfı. (2017). *Kadın Danışma Merkezi 2016 Yılı Faaliyet Raporu*. Kadın Dayanışma Vakfı. <https://www.kadindayanismavakfi.org.tr/wp-content/uploads/2021/05/Kadin-Danisma-Merkezi-2016-Faaliyet-Raporu-1.pdf>
- Kadın Dayanışma Vakfı. (2018). *Kadın danışma merkezi 2017 yılı faaliyet raporu*. Kadın Dayanışma Vakfı. <https://siginaksizbirdunya.org/images/files/kadin-danisma-merkezi-faaliyet-raporu-2017.pdf>
- Kahya, Y. (2018). Intimate partner violence victimization and perpetration in a Turkish female sample: Rejection sensitivity and hostility. *Journal of Interpersonal Violence*, 0(Online), 1-24. <https://doi.10.1177/0886260518786499>
- Karayel Kutluoğlu, H. (2019). Kadına yönelik şiddet, araştırma 93, İNSAMER.
- Kaya, E. (2019). *Kisecik Köyündeki Kadınların Aile İçindeki Kadına Yönelik Şiddete Bakış Açılırları* [Yayımlanmış yüksek lisans tezi]. Cumhuriyet Üniversitesi.
- Koç, D. (2021). *Niksar şehrinde kadına yönelik şiddetin coğrafi analizi* [Yayımlanmış yüksek lisans tezi]. Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi.
- Kourtı, A., Stavridou, A., Panagouli, E., Psaltopoulou, T., Spiliopoulou, C., Tsofia, M., . . . Tsitsika, A. (2021). Domestic violence during the Covid-19 pandemic: A systematic review. *Trauma, Violence & Abuse, Online*, 1-27. <https://doi.10.1177/15248380211038690>
- Köşgeroğlu, N., Ünsal, A., Türe, A., Çulha, İ. ve Öz, Z. (2016). Eskişehir'de yaşayan bir grup kadının aile içi şiddete maruziyet durumları ile sosyo- demografik özellikleri arasındaki ilişki. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(1), 83-94. <https://doi.10.17494/ogusbd.52885>
- Mete, B., Pehlivan, E., Bektaş, D., Tekin, Ç. ve Çakmak, E. (2018). Malatya kent merkezinde yaşayan yetişkin kadınlarda aile içi şiddet sıklığı ve etkileyen faktörler. *STED*, 27(5), 297-304.
- Moher, D., Liberati, A., Tetzlaff, J., Altman, D.G., PRISMA Group. Preferred reporting items for systematic reviews and meta-analyses: the PRISMA statement. *PLoS Med.* 2009 6(7):e1000097. <https://doi.10.1371/journal.pmed.1000097>
- Mor Salkım Kadın Dayanışma Derneği. (2018). *Flört şiddeti farkındalık analizi*. Mor Salkım Kadın Dayanışma Derneği https://insanhaklariizleme.org/vt/yayin_view.php?editid1=1012

- Najafova, L. (2020). *Türkiye'de kadına yönelik aile içi şiddet ilgili araştırmaların sistematik derlemesi* [Yayımlanmış yüksek lisans tezi]. İstanbul Üniversitesi.
- Özpinar, S., Horasan, G. D., Baydur, H. ve Canbay, T. (2016). Factors affecting the views and experiences of women living in the city centre of Manisa, Turkey, regarding domestic violence. *Australian Journal of Primary Health*, 22(5), 466-471. <https://doi.10.1071/PY15032>
- Sen, S. ve Bolsoy, N. (2017). Violence against women: prevalence and risk factors in Turkish sample. *BMC Women's Health*, 17(1), 100-108. <https://doi.10.1186/s12905-017-0454-3>
- Shahar, H.K., Jafri, F., Zulkefli, N.O.M. ve Ahmad, N. (2020). Prevalence of intimate partner violence in Malaysia and its associated factors: a systematic review. *BMC Public Health*, 20, 1-9. <https://doi.10.1186/s12889-020-09587-4>
- Sünbül, A. (2019). *Kadın sağlığını etkileyen faktörler : Kocagür örneği* [Yayımlanmış yüksek lisans tezi]. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi.
- Şenyurt Akdağ, A., Yavuz, B., Ünal, B., Tanay Aksaç, G., Köseoğlu Güldal, F., Kara, Ö., Vardar, N. ve Temur, N. (Eds.). (2021). *Covid-19 pandemi sürecinde engelli kadınların insan hakları izleme raporu*. Engelli Kadın Derneği. <http://engellikadin.org.tr/wp-content/uploads/2021/03/ENGKAD-COVID-19-IZLEME.pdf>
- Şiddeti Önleme Ve Rehabilitasyon Derneği-İMDAT. (2021). *Israrlı Takip/Stalking Raporu Nisan 2021*. Şiddeti Önleme Ve Rehabilitasyon Derneği-İMDAT. https://2595e3d7-a9ac-442d-8d0f-773af918d364.filesusr.com/ugd/837a3b_7f723a47e7a348a2b5962c2e65cb04a8.pdf
- Tanrıverdi, G., Çapık, C. ve Gürsoy, M. Y. (2018). Prevalence of domestic violence against married women in Turkey and associated risk factors. *Türkiye Klinikleri Journal of Medical Sciences*, 38(3), 218-229. <https://doi.10.5336/medsci.2017-58822>
- Tatlıhoğlu, K. (2014). Kadına yönelik şiddetle mücadele ulusal eylem planı 2012-2015'in genel bir değerlendirilmesi. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 16(Özel Sayı I), 115-122. <https://doi.10.18493/kmusekad.73231>
- Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı. (2020). <https://covid19.saglik.gov.tr/TR-66494/pandemi.html>
- Tel, H., Kocataş, S., Güler, N., Tel Aydın, H. ve Gündoğdu, N. A. (2019). Evli kadınların aile içi şiddete maruz kalma durumu ve etkileyen faktörler. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*(Özel Sayı), 256-264. <https://doi.10.21733/ibad.611511>
- Tekin, Ü. (2011). *Şiddet*. Orient Yayınları.
- United Nations. (2020). *Human Development Report 2020*, New York. https://www.tr.undp.org/content/turkey/tr/home/library/human_development/hdr-2020.html
- Usher, K., Bhullar, N., Durkin, J., Gyamfi, N., Jackson, D. (2020). Family violence and COVID-19: Increased vulnerability and reduced options for support. *International Journal of Mental Health Nursing*. 29(4), 549-552. <https://doi.10.1111/inm.12735>
- Uskun, E., Çelik, A., Ersoy, P., Sönmez, Y. ve Kişioğlu, A. N. (2021). Isparta'da kadının statüsü: evli kadınlara yönelik ev içi şiddet parametreleri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 28(1), 115-125. <https://doi.10.17343/sdutfd.805402>
- Ünal, B. ve Gülseren, L. (2020). COVID-19 pandemisinin görünmeyen yüzü: Aile içi kadına yönelik şiddet. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 23(Ek 1), 89-94. <https://doi.10.5505/kpd.2020.37973>
- Yavuz, K. & Çakıcı Okur F. (2021). Şiddet mağduru kadına verilen sosyal hizmetler: Trabzon ili örneği. *Küresel İktisat ve İşletme Çalışmaları Dergisi*, 10(19), 36-60.

- Yıldırım, A., Aşilar, R. H. ve Avcı, İ. A. (2019). Evli kadınların aile içi şiddete ilişkin tutumlarının incelenmesi. *Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care*, 13(4), 407-417.
- Yıldız Tomgaç, S. (2019). *Kadına Yönelik Şiddetin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Iğdır Üniversitesi.
- World Health Organization. (2002). *World report on violence and health*. https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/42495/9241545615_eng.pdf
- World Health Organization. (2019). *Coronavirus disease (COVID-19)*. <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/question-and-answers-hub/q-a-detail/coronavirus-disease-covid-19>

EXTENDED ABSTRACT**Introduction**

The Coronavirus Disease (COVID-19), caused by the SARS-CoV-2 virus, which emerged in December 2019 in Wuhan, China, has affected almost the whole world in a short time and declared as a pandemic by the World Health Organization. The first case in Turkey was seen on March 11, 2020. Since this date, full closure/curfew restrictions, isolation and quarantine measures have been implemented and in this process, individuals have started to spend more time with their families in a more limited area. This situation has revealed the risk of violence for individuals who are disadvantaged, such as women who are victims of violence or who are at high risk of being exposed to violence, due to the long stay in the same environment with potential perpetrators and the limited access to help centers. On the other hand, the shift of the power relationship reproduced at home from business life to home life, economic losses and loss of social capital also increased the risk of women encountering violence in this period. This study was aimed at investigating the dimensions of physical, sexual, economic, emotional/psychological violence against women in the last five years in Turkey and the impact of the COVID-19 pandemic on such violence. This study will contribute to the literature by examining the effect of the fight against the epidemic on violence against women, and will also shed light on the initiatives to be planned for the prevention of violence, which is a secondary problem

Method

Within the scope of this systematic review conducted between April 10, 2021 and October 15, 2021, Turkish Medline, ULAKBIM, Google Academic and PUBMED databases, and the thesis search engine of the Council of Higher Education were screened using Turkish and English keywords, and 742 studies (649 articles, 47 theses and 46 reports published on the web pages of the related public and non-governmental organizations) were accessed. Of the 742 studies, 43 community-based studies (26 articles, 10 dissertations, 7 reports) which were conducted with women in Turkey, and whose full texts were published in English or Turkish between 2016 and 2021 were reviewed by the two researchers. Considering the date when the first COVID-19 case was observed in Turkey, the studies were grouped according to the data collection dates, and the results were presented with descriptive dimensions.

Results

In studies published between 2016 and 2021, the rate of women exposed to one or more types of violence ranged between 14.1% and 43.0%. In studies whose data were collected and published between 2016 and 2021 before the pandemic, the lowest and highest frequencies of physical, sexual, economic and emotional/psychological violence were 13.4%-74.1%, 6.8%-

37.7%, 13.0%-37.7% and 33.60%-59.2% respectively. In studies whose data were collected during the pandemic process and published between 2020 and 2021, the lowest and highest frequencies of physical, sexual, economic and emotional/psychological violence were 3.0%-83.2%, 0.3%- 81.8%, 5.0%-91.1% and 23.1%-96.0% respectively.

Discussion & Conclusion

Considering the methodological differences between the studies, the results should be interpreted carefully. A decrease was observed in the rate of women exposed to one or more types of violence in the years after 2016. However, while there was a decrease in the frequency of physical violence, there was an increase in the frequency of sexual, economic and emotional/psychological violence in 2020 compared to 2016. The incidence of all types of violence perpetrated during the pandemic was higher than was that perpetrated before the pandemic.